

Barba

Maribor, 9. marca 1934

Leto II.

Posamezna številka Din 1.50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— // Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ul. 26 // Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi

Štev. 10

Vabilo

na

delegatsko
zborovanje

Narodno-strokovne zveze

ki bo v ponedeljek, 19. marca 1934
ob 9. uri dopoldne v dvorani
Delavske zbornice v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Naznanilo predsedstva.
2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Volitve: a) Izvrševalnega odbora (predsednika, I. podpredsednika, I. tajnika in I. blagajnika) b) upravnega odbora in c) nadzorstva.
7. Predlogi: a) upravnega odb. b) podružnic c) razni.
8. Slučajnosti.

Pri vstopu v dvorano mora vsak delegat odati poverilnico s polnim imenom in žigom podružnice odnosno organizacije, katero zastopa. Brez poverilnice vstop v dvorano ni dovoljen.

V Ljubljani, 28. febr. 1934.

VLADIMIR KRAVOS, I. r.

t. č. tajnik

RUDOLF JUVAN, I. r.

t. č. predsednik

Tujci odjedajo našemu človeku kruh

V naši državi je zaposlenih 45.000 tujih delavcev, 300.000 naših ljudi pa strada. Nesramno izkoriščanje tujega velekapitala. Nad 5 milijard dinarjev na leto plačajo razne industrije v naši državi oholim tujcem za njihovo delo

Koliko je bilo že prelitega črnila, koliko je bilo intervencij, koliko protestov proti zaposlitvi nepotrebnih tujcev po naših industrijah in drugih obratih, toda vse zaman. Nešteto je bilo vloženih že interpelacij na merodajna mesta, toda od nikoder nobene odziva, nobene rešitve, nobene pomoči. Kakor zakleto je to vprašanje zaposlitve tujcev v naši državi in se ne more ganiti z mrtve točke. Vse prepričevalne in gorostasne številke nič ne zaležejo, vsa lakota in beda našega ljudstva ne gane tistih, ki imajo v rokah usodo našega obubožanega človeka.

Nehote se nam vsiljuje vprašanje zakaj je toliko tujcev pri nas zaposlenih v naših obratih, ko imamo vendar armado sposobnih in brezposelnih delavcev, profesionistov in akademsko naobraženi ljudi. Vsi napor, ki so se vršili zadnja leta za nacionalizacijo našega gospodarstva niso imeli uspeha, ker je to gospodarstvo po pretežni večini še vedno v rokah tujega velekapitala. In prav v tem je vzrok, da strada naš človek, tujec pa se masti in živi razkošno življenje. Tako imamo danes v naši državi okrog 90% naše industrije, ki je na zunaj nacionalizirana, v resnici pa je v rokah tujcev. Ta industrijska podjetja nimajo pravih načrtov, nečesar organskega s kraji, kjer so se ustanovila. To pa predvsem radi tega ne, ker je večina teh industrij v rokah tujega kapitala. Vsa težja industrija pa je v naši državi anacionalna. Poglejmo samo razmere v industrijskih centrih v naši banovini in prepričati se moramo, da nič ne pretiravamo, če trdimo, da je zlasti v našem obmejnem Mariboru pretežna večina tovarn v rokah tujcev, ki so prišli k nam pred leti brez vsakega kapitala, pa so znali izkoristiti našega človeka in danes kupičijo na račun njegovih žuljev težke milijone.

In kako ti tuji kapitalisti izkoriščajo našega človeka, nam dovolj zgovorno povedo številne sporne razprave na sodiščih, kjer si mora ubogi delavec iskati zaščite, ker tujec-kapitalist ne spoštuje zakona za zaščito našega delavstva marveč ga nesramno izigrava. Po nekaterih tovarnah dela delavstvo mnogo preko delovnega časa pa zato ne zasluži niti pare. Naše oblasti posvečajo tem perečim vprašanjem v večini primerov vse premalo pozornosti. Zahteva po zaščiti našega delavstva pred nesramnim izkoriščanjem tujega kapitala je popolnoma opravičena. Nič boljše pa niso zdravstvene razmere po tovarnah in drugih obratih, ker je delavstvo v hudem boju za obstanek in skromen kosček kruha izpostavljeno čisto smrtnim nevarnostim.

Znano je, da je v naši državi po raznih industrijskih obratih zaposlenih 45.000 tujih ravnateljev, mojstrov, predelavcev in delavcev, ki živijo v naši državi nekateri že 14 let pa vkljub temu še do danes niso izvežbali našega delavstva. Povsod v tujini velja naš človek za pridnega delavca, za sposobnega, ki se lahko priuči vsakega dela, le na domačih tleh tega ni sposoben, le doma se ne more naučiti dela, ki ga mora opravljati namesto njega tujec. Našemu delavcu pa je popolnoma jasen vzrok, zakaj se ga prezira, zakaj se ga zapostavlja. Na tem imajo največji interes tujci, ki na ta način izkoriščajo naše pridno delavstvo, izkoriščajo našo državo.

Našemu delavcu in nameščencu, ki z velikim trudom služita sebi vsakdanji kruh zastane kri, ko sliši, da razne industrije v naši državi izdajo nad 5 milijard samo za osebne izdatke ravnateljev, mojstrov, predelavcev in kvalificiranih delavcev. Kako pa plačujejo tuji velekapitalisti našega delavca to je poglavje zase. Med tem ko na eni strani spravljajo masne dočinke preko mej, znižujejo plače našemu delavcu, ki je mnogokrat tako slabo plačan, da mu ne zadostujejo prejemki niti za prehrano, kaj šele za preskrbo družine. In naš delavec nima sredstev, da bi se uspešno branil, ni

kjer ne najde podpomoči. Če si drzne zagroziti lastniku tovarne s stavko, se mu kaj lahko zgodi, da zleti na cesto, ker jih je dovolj, ki čakajo že zunaj vrat, da bi dobili kakšno delo.

Ugotovljeno je bilo, da je v naši državi približno 300.000 delavcev brez posla, nad 120.000 pa jih živi v tujini, ker niso mogli najti na domačih tleh zaslužka. Koliko bi se v naši državi poznalo, če bi odpustili vse nepotrebne tuje ravnatelje, mojstre, predelavce in delavce! S prejemki, ki jih prejema ti za svoje delo, bi kaj lahko za poslali armado naših brezposelnih. Prav kakor z ročnim, tako se godi tudi našim duševnim delavcem, ki ne morejo dobiti nikjer primerne zaposlitve. To velja zlasti za našo akademsko izobraženo mladino, ki s strahom gleda v bodočnost. Če na primer naš uradnik zasluži na mesec 2000 Din, potem ima tujec z isto izobrazbo in za isto delo najmanj 5000 Din na mesec, toraj več ko za enkrat toliko.

Dolžnost merodajnih činiteljev bi bila, da bi gledali na to, da bi dobilo predvsem kruh naše brezposelne delavstvo, tujce pa, ki niso potrebni, naj bi se odpustilo kakor so to storile nekatere države z našimi delavci, čeprav so vsa svoja mlada leta žrtvovali v raznih rudnikih in pustili vso svojo življensko moč v mrzli tujini. Takoj naj bi se odpustili vsi tuji delavci, ki niso potrebni in nenadomestljivi. Če bi se odpustilo te, bi se preskrbelo kruh armadi domačih brezposelnih delavcev, ki že leta in leta čakajo na služke, pri čemer pa ne trpe sami, marveč tudi njihove družine.

Nepotreben odgovor

Ne moremo razumeti, kaj je pravzaprav dalo bivšemu ministru, odvetniku g. dr. Kukovcu povod, da je v marksističnem glasilu odgovoril na članek, priobčen v zadnji številki našega glasila pod naslovom »Nacionalni škandal«. V tem član ku smo z ogorčenjem kritizirali le akcijo, ki naj bi podpirala iz Avstrije pobegle socialiste in naše marksiste, ki so postavili na čelu taki akciji nacionalnega moža kot je dr. Kukovca.

Tudi nam ni razumljivo kako da ni smatral g. dr. Kukovec, ki se popolnoma neopravičeno in po nepotrebnem razburja, za potrebno, da bi bil demantiral to vest, ki jo je »Slovenec« prinesel že v letošnji 44. številki z dne 22. februarja na drugi strani v tretji koloni pod naslovom »Avstrijski begunci, ki se dobesedno glasi:

MARIBOR, 31. febr. b V nedeljo zvečer je prekoračilo pri Dravogradu našo mejo pet avstrijskih emigrantov — socialistov. Vsi so člani Schutzbanda. Včeraj popoldne sta prišla zopet dva avstrijska emigranta v Jugoslavijo. V Mariboru se je osnoval odbor z bivšim ministrom dr. Kukovcem na čelu, ki bo v slučaju potrebe nudil materialno pomoč avstrijskim emigrantom. Kakor se je pozneje izvedelo, je prekoračilo mejo še 20 avstrijskih emigrantov, čez Slovenske gorice in Prekmurje pa prihajajo zopet novi. Odbor za pomoč emigrantom je izdal proglas, v katerem poziva delavce, da podpirajo žrtve avstrijskega fašizma.

Odgovoru smo se začudili tem bolj, ker izhaja iz njega, da smo aktivni kombatenti napadli ne aktivnega izven politike stoječega bivšega kombatenta. Kdor je

čital naš članek, je moral na prvi pogled opaziti, da dajemo g. dr. Kukovcu priznanje kot zaslužnemu, sedaj po njegovi lastni izjavi, ne več aktivnemu borcu. Nehoté pa smo dobili vtis, da je njegov »odgovor« imel bržkone neki drugi namen, zlasti ker je bil objavljen v marksističnem glasilu.

Film našega mesta

Ondan mi je tako nasvetoval iskren, dasi tih »Borbaš«. Pa sem pomislil: »Možak ima prav! V teh vrgovih časih, ko nas lomi vsakojaka kriza od Maribora do Pariza — je pri nas tako proketo malo pravega humora, da se je celo ljubljanski dopisnik mariborskega »Razgleda«, gospod A e m o n u s, prav satirično obregnil ob krizo — slovenskega humorja.

»Difficile est, satyram non scribere« je rekel in vdolbel v voščene plošče za vsakomaj stari rimski modrec. In res! Zlasti v Mariboru (enemu izmed Zupančičevih štirih mejnikov: Celovec, Maribor, Gorica, Trst...) so za uspešno gojitev humorja prav ugodna tla.

Po pravilu modrijanov, da je tudi s m e h d u š e v n a h r a n a, ker lahko razumnega človeka tudi s šalo — četudi pikre kvalitete — poučiš o tem, kaj je prav in kaj ni prav. V resnici je najboljšo orožje, s katerim lahko pobiješ nasprotnika — ironija, satira; dokaz so nam satirične anekdote o velikih državnikih, politikih, umskih tvorcih in sploh epskoniranih veljaki.

Ker je bilo v eni zadnjih števil »Borbe« napovedano, da se bodo javno osmehili oni, ki j a v n o m r e v a r i j o naš lep jezik ter povzročajo razne druge zmede, navajamo nekaj posnetkov iz mesta in okolice.

•

»Poceni se tukaj režejo bubi-glavice« stoji na napisu nekega brivskega lokala. Lastnik se čudi, da se tako malo »mušterij« zmoti v njegovo brivnico. Znanec je modroval: »Četudi je ta posel cenen, vendar si bo marsikateri mariborska lepota premislila — razven, ako je nad seboj obupala — da bi si dala r e z a t i svojo »bubi-glavico«. Potem pa tožijo o krizi v gospodarstvu, ko ne-pismeni slikarji po naročilu trdoglavih »frizerjev« sami povzročajo krizo s takimi res s v a r i l n i m i n a p i s i!

•

Slična slika. Impozantna stavba. Nov moderen napis: E l e k t r i č n o p o d j e t i e. Nihče si ne upa vstopiti, ker se boji, da ga bodo elektrizirali; kajti če je podjetje »električno« je nevarno, ker je skozinski — e l e k t r i č n o. Sorodno mestno podjetje si je dalo to vsaj dopovedati in je spremenilo naslov v »e l e k t r i š k o«, kar je edino pravilno. Ker pa je neznanje zelo dragocena valuta, bo upravičena sprememba dragocenega napisa stala precej denarja. Kdo jih bo plačal? Lastna mlačnost!

•

Znanec je iztaknil: »D e l a v n i c a z a a v t o g e n i č n o v a r a n j e«. Žveplo pogina za sveti zakonski stan! Pravilno bi bilo: . . . z a a v t o g e n o v a r e n j e.

•

Velika zmeda. Točni pismonoše, ki se spustijo vsako jutro iz tistega čebelnjaka, kateremu se pravi glavni poštni urad natovorjeni liki dromedarjem po mariborskih ulicah, imajo tudi seznam vseh ulic. Za njih velja tudi neka »Masarykova ulica«, t. j. b i v š a »Državna cesta« — odcepek Tržaške ceste na Kralja Petra trg. Četudi se je preimenovanje te ceste izvršilo že pred 3 leti, ima še vedno napis »Državna cesta«, dočim je v r a d n o znana kot »Masarykova ulica« v počaščenje predsednika ČSR. Kdo je kriv te zmede? Zlo tiči vedno v korenini!

•

Na Pobrežju je posestniku, ki prodaja mivko, črkoslikar napravil na pločvini napis »Tukaj Letna«. Kdor ne verjame, kje se »ltna« prodaja, naj se potruži na Pobrežje v Lovsko ulico.

Privilegiji ?

(Iz vrst naših zadrugarjev)

V letošnji 23. števil prinaša »Trgovski list« polemiko z »BORBO«, ki jo naziva bolj glasno kot resno in očita Nabavljalnim zadrugam njih privilegije ter pravi v tretjem odstavku omenjenega članka sledeče: Dokazali pa smo tudi, da so vsi ti privilegiji precej veliki, da znašajo samo pri vagonu moke 15.000 Din in da ogrožajo obstoj trgovine.

Teh 15.000 Din je »Trgovski list« omenil že dvakrat. Bili smo mnenja, da je to napako napravil tiskarski škrt. Zato smo molčali, ker nočemo iz tiskovnih pomot delati polemik in očitati »Trgovskemu listu« neresnosti, kakor si on dovoli to očitati nam zadrugarjem. Ker se je pojavila ta številka že tretjič v glasilu našega trgovstva, moramo reagirati in odgovorjamo sledeče:

Vagon pšenice stane danes po borzni notaciji 10.000 Din; mletje v kolikaj modernem urejenem mlinu 2000 Din; prevoz do Ljubljane ali Maribora iz Ade 2100 Din, (savezni mlin ne plača 6% davka na skupni promet). Nabavljalna zadruga železničarjev stane tedaj vagon zmlete pšenice 14.100 Din. Trgovca stane pšenica v teoriji in na papirju prav tako 10.000 Din: 6% davek od moke in 2% davek od otrobov znaša 750 Din, prevoz do Ljubljane ali Maribora krog 4100 Din, mletje 2000 Din; skupno tedaj okroglo 17.000 Din.

Razlike je toraj na papirju približno 2900 Din.

Pri moki, če se jo samo kupi, pa je razlike pri tovarnini 2100 Din, pri 6% davku 1200 Din, pri drugih stroških okrog 400 Din, skupna razlika tedaj največ 3700 Din. Če bi imela Nabavljalna zadruga privilegije, ki bi znašali pri vagonu moke 15.000 Din, kakor to navaja »Trgovski list«, bi morali dobiti moko v saveznem mlinu po 6700 Din za vagon, da bi znašala cena s prevozom vred franko Ljubljana 8800 Din in da bi bila ta številka nižja za 15.000 Din od nabavne cene grosista franko Ljubljana ali Maribor v znesku 23.800 Din.

Tako poceni pa savezni mlin ne more dobavljati moke, ker kupuje pšenico po normalni borzni ceni. Pri nakupu pšenice bi moral Nabavljalni zadrugi doplačati liferant še 2000 Din, da bi se ujemal račun »Trgovskega lista«, če stane vagon pšenice samo 9500 Din, za 15.000 Din cenejše.

Ne vemo ali ne znajo gospodje okrog »Trgovskega lista« računati ali pa iz zlobe očitajo drugim, da so neresni in tako lansirajo netočne vesti, pričakujoč, da jim bodo prinesle koristi. Še nekaj moramo omeniti. Savezni mlin plačuje pšenico vedno po borzni ceni. Ne plačujejo pa vsi pšenice po tej ceni. Oni, ki jo kupujejo pomladi na zeleno ter dajejo me tom akontacijo na pšenico, jo plačujejo v jeseni po 70 par pa tudi samo po 65 par. Oni pa, ki so znali izkoristiti žitni režim, so si ustvarili lepe rezerve za plačevanje davka za nekaj let naprej.

Naj si nabavijo gospodje okrog »Trgovskega lista« podatke o tem, koliko je plačal na taksah za časa žitnega režima naš savezni mlin v Adi in koliko so plačali vsi drugi mlini . . . In naj objavi te številke . . .

Na podlagi tako popravljenih števil pridemo do računa, da ne znašajo privilegiji železničarske zadruge niti 3700 Din pri vagonu, marveč mnogo manj, morda niti 2000 Din pri vagonu napram poprečni nabavni ceni marsikaterga izmed posrednikov.

Ali ne ograža tako zelenaštvo obstoj celih panog kmetov? Brez kmeta ne more obstojati agrarna država, — brez trgovcev — bi šlo! Vsaj brez takih trgovcev, ki hočejo imeti monopol za posredovanje med producentom in konzumentom.

Razumemo boj marsikaterega trgovca za obstoj. Preveč jih je, ne bodo mogli živeti, če se odprejo zadrugne prodajalne. V Subotici ni niti ene zadrugne prodajalne, pa je ca. 2000 trgovskih pomočnikov brez posla in so poravnave ter konkurzi na dnevnem redu. Kdo pa je tega kriv?

V Južni Srbiji ne more uspevati nobena Nabavljalna zadruga, ker dela trgovec s tako malim dobičkom, da preživi jedva sebe in družino, in nima boljšega zaslužka, kot delavec na železnici.

S kakim dobičkom pa delajo trgovci pri nas? Morda približe k nabavni ceni 10 ali 20 ali 30%. Če pa proda ves mesec komaj toliko, da krije z dobičkom stroške za lokal in skromno preživljanje svoje družine. In trgovec dela lahko danes s takim dobičkom, ker je sistem prodaje naših nabavljalnih zadrug tak, da drži on lahko tako ceno.

Če bi se pa odločile Nabavljalne zadruge, da prodajajo po lastni nabavni ceni, kaj potem? Ali bo lahko še prodajal mali trgovec svoje blago s pribitkom 20 do 30%? Kako bo shajal pek, če se mu na javnih zborovanjih in potom plakatov dokaže, da bi lahko prodajal kruh, kot ga prodajajo v Beogradu po ceni moke?? V Banatu stane kilogram belega kruha 2 Din, črni kruh 1.50 Din!

Ali ne bo prišlo ob svojo skromno existenco mnogo več trgovcev kot pri sedanjem sistemu, ko so Nabavljalne zadruge varovale tržno ceno? Ali hočete priti na standard trgovcev v Prilepu, kjer ne zaslužijo več — in tudi nimajo večjih aspiracij — kot da si zaslužijo za kruh in čebulo?? Tudi ta račun, da se bodo z obdavčenjem zadrug trgovci opo mogli, ne drži in je pogrešen kot je pogrešen račun z 15.000 Din privilegijev pri vagonu moke.

„Spoštui velike dneve!“

Če hočemo, da bodo naši državljani tuje narodnosti spoštovali našo domovino, naš jezik, našo zgodovino in naše narodne svetinje, jih moramo v prvi vrsti spoštovati mi sami. Prav žalostno je, da moramo naše ljudi še danes po 15. letih naše svobode navajati k narodni zavesti, k narodnemu ponosu in državni zavednosti. Še vedno tiči v nas prokletstvo stoletne sužnosti. Mnogi se niti ne zavedajo te suženjske »pohlevnosti«, ker jim je prešla že v kri in meso. To velja posebno za starejšo generacijo in nič bi ne rekli, ko ta grdi madež ne bi okuževal naše mlajše generacije, v kateri vidimo vso našo bodočnost.

Naše sosedne države polagajo na vzgojo mladine v državnem smislu veliko važnost. To so države, ki obstojajo že več let in ki nikdar niso ječale pod tujim jarmom. Tem bolj je potrebna dosledna vzgoja v narodno-državnem smislu pri nas, ko je država še mlada in obdana okrog in okrog s samimi odkritimi sovražniki.

Naš novi šolski zakon upošteva vse to in zahteva tudi vzgojo v strogo narodno-državnem smislu ne samo mladine, marveč tudi starejših — vsega naroda sploh. Javnosti naj se pokaže ta vzgoja na šolskih in izvenšolskih slavnostih, ob priliki državnih, narodnih in javnih zgodovinskih praznikov. Nihče ne bo oporekal, da take slavnosti ne služijo narodni in državni vzgoji, če so dovolj smotreno organizirane in tudi odlično izvedene.

Pri tej priliki navajamo nekaj nasvetov glede šolskih in izvenšolskih praznov ob raznih prilikah, pa bodisi na materinski dan, dan miru in ob drugih prilikah, kjer lahko vedno in povsod povdarjamo narodno in državljansko zvestost. Kakor rečeno, morajo biti take slavnosti res na višku in morajo biti na vsaki šoli za celokupno mladino naenkrat in to v primerno okrašenem prostoru. Učenci morajo v smislu nove šole od najnižje do najvišje stopnje sodelovati pri teh slavnostih na ta način, da sami okrase slavnostni prostor, da sami sodelujejo s petjem, z deklamacijami in s telovadbo.

Stanu trgovcev, to je vsem onim, ki so trgovci in so organizirani trgovci, se ne da pomagati, prav tako ne, kakor ne moremo mi danes pomagati vsem svojim otrokom do kruha. Nekaj jih dobi zaposlitev, večina pa jih čaka na boljše čase.

Prihodnost bo pokazala, kdo je imel prav. Oni, ki je kupoval od kmeta pšenico po normalni borzni ceni, ali oni, ki je kupoval na zeleno, ter pomagal uničevati steber naše države, našega kmeta. Oni, ki je plačeval obresti po 8% ali oni, ki jih je plačeval po 50 do 120%.

Morda homo kedaj čisto izenačeni, glede davkov, in dajatev, glede javnega polaganja računov in glede zaposlitve vajencev. Čas gre naprej, in morda pride kedaj do oči trega favoriziranja zadrugništva, kot ga vidimo že drugod! Brezposelnosti ni mogoče odpraviti, ne med trgovci in ne med onimi, ki so absolvirali univerzo z zakoni, najmanj pa s favoriziranjem kartelov in monopolov za posredovanje med producenti in konzumenti v rokah privatnikov.

Izgleda, da se godi trgovcem očita krivica, tako pišejo. Do gotove meje razumemo njih težnje in proteste. Pri vsem procesu preorientacije s strogo kapitalističnega sistema na kolektivizem ali kaj podobnega pa je pri zadrugah tole: Po svoji mentaliteti ne bodo mogli tega doumeti, kakor manjka pravemu zadrugarju oni edini nagon, ki žene premožnejšega trgovca: Denar in še enkrat denar. Je prav, da pomaga država ustvarjati organizme, ki pripravljajo ljudstvo na kolektivno življenje, čeprav je to krivica za sedanje trgovce. V Sloveniji pa bi bili lahko zadovoljni s sedanjim stanjem — ker z novim stanjem bo njih položaj le še slabši!

Učenci morajo ob takih prilikah priti k slavnostim v praznični obleki in brez šolskih potrebščin.

Pri vsaki taki proslavi mora biti izobešana slika našega kralja in onega, na katerega se nanaša proslava. Slavnostni govornik mora govoriti od srca, če hoče pri mladini vzbuditi navdušenje za proslavo. Nikoli pa ne smejo pri takšnih pridelitvah manjkati starši otrok. Zavedati se moramo, da mladina na starše neverjetno vpliva in lahko mirno rečemo, da je marsikateri otrok popolnoma spreobrnjen svoje starše. Vedeti moramo, da otroci takih veselih dni nikoli ne pozabijo. Uspehi takih praznov zahtevajo sicer dosti truda, ki pa je vedno stotero poplačan. Posebno pa je priporočati proslave več šol skupaj, kjer naj se učenci kosajo med seboj pred javnostjo. Prav tako so priporočljive slavnosti mladinskih društev skupno v mestu in tudi na deželi.

Če pa proslave niso dovolj dobro organizirane in pripravljene, ne dosežejo svojega namena. Zato morajo vsi oni, ki so poklicani, da sodelujejo pri takih slavnostih vedeti, da leži na njih velik del odgovornosti glede neuspeha vzgoje mladine v narodnem in državnem smislu. V industrijskih krajih se mora tudi delavstvo vabiti na take proslave. Zlasti je delavstvo na naši severni meji prepotrebno državne in narodne vzgoje. Če se delavstvu ni mogoče udeležiti takih praznov, naj se vrše v tovarni samo za delavstvo. Gotovo se bo našel človek, ki bo znal tudi našemu delavstvu ob takih prilikah primerno govoriti. Vse to pa bi morala organizirati ravnateljstva tovarn, ki jim moramo povedati, da ni še vse storjeno, če se razobesi na dan državne praznika velika državna zastava. Lastniki tovarn bi morali tudi ob takih dnevih, ko obrat počiva radi državnega praznika, izplačati mezdo delavstvu, kakor če bi deialo.

Če hočemo, da bodo proslave državnih praznikov resnično desegle svoj namen, moramo vabiti ves narod. Nobeden človek ni prinesel s seboj na svet državljanske in narodne zavesti, vse to se mora vzgojiti.

Poslanstvo denarja

Če je kapitalizem mednarodni pojav, ni med njegovimi posebnostmi — kapitalisti nobene bistvene razlike. Vsi so si enaki po svoji miselnosti in težnji, po življenjskem nazoru, morali in taktiki; vsem je najvišje načelo gora bogastva, gospodarska moč, veljava, ugled. Vsem je svetinja **denar**.

Z denarjem meri nepremakljiva kapitalistična težnja dostojanstvo dela, tega vsegačnega tvorca in gonilne sile življenja; z denarjem ponižuje, onečašča in tepta najsvetejšo — človeka.

Denar je postal krona gospodarstva.

A čudno! Prav tej kroni pravimo prokletstvo, moloh, zlato tele itd., dasi je sam po sebi nedolžen. Ti nazivi so upravičeni le v toliko, v kolikor je postal denar sredstvo v takó pogubonosne posledice in odkar hodi svojo zmagovalno pot, ki se vleče v okrog 150 let staro preteklost — tja do francoske revolucije. A ta revolucija je nosila na svojem praporu svobodo, bratstvo, enakost in je započela v tla mejnik fevdalnemu redu! Ta revolucija je zahtevala pred vsem svobodo!

Od njenih treh krilatic se je uveljavila samo ena; samo svoboda je nastopila svojo zmagovalno pot. Da, a svoboda v gospodarstvu. Vsakdo se kretaj v gospodarstvu po svoji mili volji. Ta liberalna ideja se je takoj po francoski revoluciji (1789. l.) zgostila v jasen narodnogospodarski program, čigar temelj je bil nauk francoskih fiziokratov, ki so učili, da je produktivno edino poljedelstvo, in narodnogospodarski sistem škotskega profesorja Adama Smitha. V njegovi individualistični ideji je bilo osnovno načelo stremenje po zasebni korist, kar da uravnava naravni zakon. Takó da služi zasebna korist istočasno tudi splošnemu blagru. Z najpopolnejšo gospodarsko svobodo se bo sam po sebi razvil najpopolnejši gospodarski in družabni red. Takó je sodil Smith, ki je torej nekak oče individualističnega ali liberalnega gospodarskega sistema in z njim tudi kapitalizma. Ta je potisnil v ospredje svojega malika — denar.

Denar je dal življenju nov slog, postal je življenje in smrt. Njegov tvorni in brezdušni pojem se je vrnil v odnose človeka in pričaral abstraktno (miselno) gospodarsko življenje. Kri je preobrazil v duha, ki je pričel voditi gospodarstvo s svinčnikom in številkami.

V koliko se je uresničil Smithov nauk o popolnosti liberalnega gospodarskega reda, leži pravkar dovolj jasno pred nami. Popolnost se je prelevila v razsulo. Denar — njegov spiritus moveus je postal največji rušilec prerokovanega blagostanja, neomejena svoboda v gospodarstvu je potisnila v ozadje enakost in bratstvo in poglajala človeka proti človeku, skupine proti skupinam, narode proti

narodom, ta svoboda je ustvarila razrede, čisto svojevrstno tržno blago. Čisto številčni pojem »denar«, ki si ga danes s težavo predočamo kot snov, obvladuje gospodarskega človeka in oklepa poslednji ostanek njegove duše in čustva.

Denar, denar!

Da! Ampak nekaj je le v njem, kar povzroča strah. Ali ne čutite, da se zadnje stvarno, čutno razmerje človeka do blaga majo? Ali morejo naši možgani spraviti ta dva pojma v sklad? Ni li vmes nekaj medsebojno protivnega, nenaravnega, mrtvega? —

Stopimo z gospodinjjo v trgovino s posodo. Z desetakom bi si rada nabavila lonec. Ne izbira si ga, ker lonci po desetaku so si popolnoma enaki po velikosti, obliki in barvi. Hladno in nečutno ga sprejme iz rok prodajalke, ki ji ga prav takó brezbrizno in hladno izroči, potisne desetak v blagajno in od tam v banko. — Ali je tako zmehanizirano trženje tudi v našem domačem gospodarstvu, z našimi izdelki? Ali je tako z našim preprostim stolom, s kosom zemlje, z živinčtom? Previsoko cenimo eno in drugo, ker ni na tem praznina zgolj mehaničnega dela; tukaj je del naše duše, volje, vztrajnosti, strpnosti; vse, kar gre izpod naših rok, je posebjeno. Za to ni denarja.

Ne le razmerje človeka napram blagu, ampak tudi ono človeka do človeka je denar docela preobrazil. Saj pri človeku ne vprašujemo več po njegovih vrlinah, po npravnstvenih vrednotah in intelektu (razum); pač pa njegovi premoženjski (denarni) teži. Strašna značilnost! Od tod razdelitev v tarife skupine, ki nam tako nazorno predočijo, v kakem razmerju si stojimo drug napram drugemu. Delavec in podjetnik občujeta med seboj z medijem denarja, prejemki in tarife obvladajo ne le gospodarsko, ampak celotno javno življenje. Najboljši delavec, bilo telesni ali duševni, je napram »težkemu« skromna stvarca, ob katerem se pravo razbije. »On ima veliko ali večje premoženje, oziroma višje prejemke, zato ima prav!« S tem boleznim čustvom je človek izgubil ono nagnenje do izvestnega načina udejstvovanja, do poklica. Vse je postalo le sredstvo za služek, vse menjalno kot denar, ki se je povzpел iz sredstva v končni namen.

Denar, denar!

Njegovo rojstvo je iz našega čutnega sveta, v našem otroškem veselju in košenini v čustvu, ki se je prvotno pojavljalo iz pogleda na zlato. V trenutku pa, ko se je zlato zamenjalo s papirjem, je postal denar pojem; iz tvarine ali snovi (zlata) je postal miselna konstrukcija (sestav), iz tvarine je postal končni namen in je začel živeti svojevrstno življenje.

NACIONALISTI

Udeležite se vsi pevskega koncerta »JADRANA« v nedeljo, 11. t. m. ob 16. uri pri Renčlju na Pobrežju. Pokazati hočemo s svojo navzočnostjo, da znamo ceniti trud požrtvovalnih pevcev »Jadrana«.

Pismo s severne meje

Naš naročnik nam piše: Mnogo se govori o naši severni meji, vendar se je do danes za njo še prav malo storilo. Priznati moramo, da so naši sosede v tem oziru bolj dosledni. Dan za dnem slišimo, da kupujejo Nemci naša posestva in kako pada kos za kosom naše skrivno napojene zemlje v roke tujcem. Nerazumljivo je kako, da naši imovitejši nimajo toliko smisla za rodovitno obmejno zemljo, kakor ga imajo oni onstran meje. Raje sede doma na denarju, kot pa da bi investirali v obmejno posestvo, ki bi na ta način ostala v naših rokah. Ali ni mogoče, da bi naše oblasti v zadevnem kaj ukrenile? Eno je potrebno pibiti: Vse premalo cenimo našo rodno grudo... Je pa še neko drugo vprašanje, ki zadeva našo severno mejo. Naši ljudje ob

meji od Apač pa tja do Marije Snežne in Sladkega vrha so prometno popolnoma odvisni od železnice, ki teče po avstrijskem ozemlju od Špilja do Radgone. Tja hodijo na vlak. In sosede jih ščuvajo proti naši državi in jih tako v pravem pomenu besede odtujejo narodu, ter ugnabljajo to, kar so naši pionirji z največjo muko zgradili. Ali bi se ne dalo preprečiti to zlo? Dalo bi se in potrebno bi bilo samo malo več podjetnosti. Uvesti bi bilo potrebno avtobusni promet na novo zgrajeni cesti Apače št. 11 v Slov. gor. Morebiti bi naj ustregla tej želji država, ki ne bi smela gledati, če se ji avtobusni promet ne bi bogve kako rentiral. Naši ljudje bi ostali na naši zemlji in izostala bi marsikatera škikana naše države od strani prenapetežev onstran meje.

Maribor

DA SE BOMO RAZUMELI.

K našemu članku glede poročenih javnih in zasebnih uslužbenk izjavljamo, da smo ga priobčili kot strogo načelnega in da ne igrajo osebnosti nobene vloge. Povdarjamo, da je rešitev tega perečega vprašanja nujna iz stališča socialne pravičnosti. Prava ljubezen in socialni čut do bližnjega, do enakopravnega sodržavljana, zahteva, da se po možnosti vsakemu omogoči človeka dostojno življenje, ne pa, da živijo nekateri komodno in brezskrbno, medtem, ko davi druge brezposelnost, beda in pomanjkanje. Rešitev tega problema ima pa tudi važno državljansko-vzgojno plat. Brezposelnosti so zagrenjeni, gledajo z jezo in obupno mržnjo na socialne krivice, postajajo nedovzetli za vse etične dobrine, zasovražijo svet in ljudi. Vse te nesrečneže bomo s tem, da jim priskrbimo delo, gmotno rešili in jih duševno prerodili ter napravili iz njih dobre, zavedne in zanesljive državljane. Z zlatimi črkami ostane zapisan v knjigi jugoslovanske socialne zgodovine oni, ki bo rešil to silno važno

Jesenice

MEZDNI BOJ.

Pred kratkim je ravnateljstvo KID na Jesenicah odpovedalo delavstvu kolektivno pogodbo. Ker je delavstvo zahtevalo vzrok te odpovedi, mu je družba sporočila, da bo znižala akordne postavke v vseh glavnih obratih na Jesenicah in Javorniku za 10% do 30%. Vodstvo podjetja utemeljuje zelo obširno potrebo po znižanju mezd. Delavstvo ve, da so take spremembe na primer potrebne, če se zaradi občutnega padca cen pojavi neugoden vpliv na železnem trgu in da se je treba v tem primeru hitro odločiti, če je mogoče slediti spremembi cen tujine in prevzeti nadaljna naročila s potrebnimi popusti na cenah brez nevarnosti večjih izgub. Če v takih primerih, kot bi bilo na pr. razvrednotenje valute v državi, ki veliko uvažava v Jugoslavijo, delavstvo v kratkem času ne bi pristalo na mezdne spremembe, tedaj je ustavitev obratovanja neizogibna in je posledica ustatvitve seveda — odpoved.

Da se torej preprečijo dosedanja popolnoma napačna tolmačenja delavskih zaupnikov, zahtevamo, da se člen 5. dopolni v tem smislu, da je potrebno na od družbe predložene spremembe mezd odgovoriti v 14 dneh, ker se mora v nasprotnem primeru smatrati, da na predlog ni bilo odgovora in da je delavstvo s predlaganimi spremembami sporazumno in da je torej odklonilo odpoved službenega razmerja. Kranjska industrijska družba zahteva od svojega delavstva uvidevanje v tem smislu, da je potrebno izboljšanje delovnih pogojev, izrabit in koristen način. Z ozirom na vedno težje prodajne razmere, je malone zapoved lastnega obstoja: preprečiti vsak neproduktivni izdatek.

Izvršila se je delna racionalizacija, na katero pa je že delavstvo popustilo primerne odsotke na svojih mezdah. Tako je bila vsa racionalizacija izvedena v dobro podjetju. Nadalje navaja KID: Tudi novi in zvišani državni in banovinski davki ter doklade, ki so bile uvedene v zadnjih letih in ki znašajo na leto ogromne svote, ki jih ni več mogoče zmagovati, podražujejo obratovanje in je zato racionalno obratovanje izrabljanja delovnih sil veliko bolj potrebno kakor kedaj koli, če se hoče držati korak s konkurenco. Delavstvu pa je znano, da so bile prav zadnji čas znižane razne davščine in doklade.

Preteklo nedeljo so delavske organizacije sklicale javni shod v Delavskem domu na Savi, ki ga je delavstvo z Jesenic in Javornika v rekordnem številu obiskalo. Shod je potekel v najlepšem redu v kljub temu, da je delavstvo vzelo na znanje neutemeljeno znižanje plač in čeprav je pri raznih navedbah vzkipele razburjenje do vrhunca, je vendar na pomirjevalno vplivanje predsednika ostalo v mejah discipline. Shod je vodil g. Ivan Čelesnik, nastopilo je 12 govornikov izmed katerih so bili glavni za SMRJ Franc Tomanc, za MSZ tovariš Tine Zupan, za JSZ Albin Gaser. Po mestoma zelo burni debati je bila sprejeta naslednja spomenica, naslovljena na ravnateljstvo KID:

vprašanje ali ki bo dal vsaj resno, odločilno pobudo za to. To smo hoteli povedati in smo prepričani, da nam noben pravi Jugoslovian ne more oporekati. Po našem mnenju pa bi bila edina rešitev v ustvaritvi eksistenčnega minimuma, ki bi omogočal pogoj prehrane številnih uradniških družin, ker redke so žene, ki bi hodile v službo za svoj luksuz.

MLEKARSKO ZBOROVANJE.

Zveza mlekarških zadrug za dravsko banovino v Ljubljani sklicuje v nedeljo 11. t. m. v Mariboru v Narodnem domu ob 15. uri strokovno mlekarško zborovanje za kmetovalce kot mlečne producente. Na zborovanju poročata odposlanca mlekarške zveze. Ker je to zborovanje velikega pomena za vse naše kmetovalce, bo gotovo udeležba povoljna.

Narodna strokovna zveza, Maribor

Sodna ulica 9 — dvorišče

Uradne ure tajništva so od 1. januarja dalje dopoldne od 9. do 12. ure popoldne od 15. do 19. ure. ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure dop.

Celokupno delavstvo KID, predvsem pa prizadeti obrati zbrani na svojem javnem obratnem zborovanju 4. t. m. v delavskem domu na Savi je z velikim ogorčenjem in burnimi protesti vzelo na znanje pismeni odgovor KID, odnošno predloge po znižanju plač, ter poročilo svojih mandatorjev in sporazum vseh treh podpisanih strokovnih organizacij

soglasno sklenilo

1. Pismeni odgovor KID z dne 2. marca t. l. se pod nobenim pogojem ne more vzeti na znanje. 2. Delavstvo KID zahteva da se do 1. aprila t. l. vsekakor sklene in podpiše nova kolektivna pogodba. 3. Delavstvo odločno vstraja pri mezdni in akordni tabelah, ki so sedaj v veljavi in zahteva, da celotna kolektivna pogodba ostane taka kot je sedaj. Razprava za novo kolektivno pogodbo naj samo še uredi že znane pismene predloge za korekturo splošnih določb. 4. Delavstvo zahteva, na to spomenico pismeni odgovor do 10. t. m. na naslov podpisane SMRJ Jesenice, odnosno vabilo na razpravo. (Slede podpisi vseh treh strokovnih organizacij.)

Zastopniki strokovnih organizacij so tudi obiskali okrajnega glavarja in ga o zadevi informirali. Odločno odklanjajo vsako sumničenje političnih potez za svoje organizirane vrste. Sklenili pa so obiskati tudi bana.

Popoldne pa je bilo zborovanje članstva NSZ v prostorih Sokolskega doma. Vkljub temu, da je bil dopoldne skupni shod, se je članstvo zborovanja udeležilo v lepem številu. Na zborovanju se je navzočemu članstvu podrobno predložilo zahteve delavstva in je bil odobren skupen nastop vseh treh strokovnih organizacij z opozorilom, naj bo članstvo previdno, da ne bi šlo na stran pota. NSZ opozarja vse svoje članstvo, da so vsak dan posvetovanja v podružnični pisarni, v nedeljo 11. t. m. pa bo dopoldne ob pol 10. uri obvezno člansko zborovanje v Sokolskem domu, na katerem bo že poročilo o odgovoru KID na spomenico. Zborovanja se bo udeležil tudi zastopnik centrale, ki bo obenem podal poročilo za bližajoči se delegatski zbor. Istega dne popoldne ob 2. uri pa bo skupno zborovanje v Delavskem domu na Savi. Tovariši opozorite neorganizirane tovariše, da nam bje 12 ura... Zato vsi v strokovne organizacije!

PREKLIC.

Podpisani preklicujem in ohžalujem vse besede, ki sem jih govoril dne 11. februarja t. l. na javnem prostoru na jeseniškem kolodvoru pred blagajno. Zahvaljujem se vsem, ki sem jih žalil z žaljivimi besedami, da so dstopili od sodnijskega postopanja.

Jesenice, 21. februarja 1934.

Janko Mulej, s. r.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA NSZ

bo v nedeljo 18. marca 1934. ob 9. uri dopoldne v sejni sobi Delavske zbornice v Ljubljani (vhod Miklošičeva cesta nasproti knjižnice.)

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Razprava o dnevnem redu delegatskega zbora.
3. Razprava o predlogih za delegatski zbor.
4. Predlogi in želje podružnic.
5. Raznoterosti.

Z ozirom na važnost dnevnega reda in delegatski zbor, ki bo drugi dan, naj se seje udeležijo zanesljivo in točno vsi, ki so prejeli vabila. Na sejo so mimo izvoljenih odbornikov povabljeni tudi zastopniki vseh novo ustanovljenih podružnic. Odbor NSZ je prepričan, da se bodo vsi odzvali vabilu, ker je to v njihovem interesu in v interesu našega delavskega pokreta.

Rudolf Juvan l. r. Vladimir Kravos l. r.
tč. predsednik. tč. tajnik.

OBCNI ZBOR NSZ V PTJU

je bil dne 25. februarja. Udeležba na običnem zboru je pokazala, da se je NSZ močno pokrepila v zadnjem času tudi v Ptuj, ki je bil do pred kratkim domena marksistov in njim priključenih nemško-nacionalnih elementov. Na običnem zboru je poročal kot delegat tov. Vojska, ki je v svojem govoru povdaril velik pomen nacionalne ideje tudi pri delavstvu, ki more pričakovati pomoči le s te strani, ne pa od strani onih, ki imajo sicer vedno veliko prijaznih besed za delavstvo, ko pa pride čas nujne pomoči, jih puste na cedilu. Navzoče članstvo je govorilo. Vojska sprejelo z velikim navdušenjem. Pri volitvah je bil izvoljen večinoma stari odbor s predsednikom tov. Vadenjalom na čelu.

Črna**PRED USTANOVITVIJO NOVE DELAVSKE POSTOJANKE.**

Radi trenutne zaposlitve delavcev v obratu je bil najavljen ustanovni občni zbor preložen na 25. t. m. Kljub temu pa se je zbralo lepo število članov pri Geršaku, ki jim je tov. Janko Lačnik razložil pota in cilje socialnega in nacionalnega delavskega pokreta. Izvajanja so našla popolno razumevanje in pristopilo je takoj mnogo navdušenih članov. Kaže, da bo postala Črna ena najmočnejših socialno nacionalnih delavskih postojank. Na predvečer je bilo tudi predavanje v Sokolskem društvu, na katerem je tov. Gačnik pokazal pot delavcem - članom, ki jo naj hodijo, da se ne bo treba izneveriti ne delavskemu razredu, pa tudi ne Sokolstvu. Delavec-Sokol je bil pogosto tam, kjer ni bilo nacionalnih delavskih organizacij, prisiljen, da kot Sokol-nacionalist ostane kot delavec neorganiziran, ker kot nacionalist ni mogel vstopiti v organizacije z obeležjem internacionalizma. Nacionalne delavske strokovne organizacije omogočajo sedaj delavcem — Sokolom, da se zamorejo tudi strokovno organizirati, ne da bi se bilo treba izneveriti Sokolstvu, kot izredno nacionalni organizaciji. Dolžnost voditeljev pa je, da sproti ustvarjajo pogoje za harmonično in koristno sodelovanje med Sokolskimi društvi in narodnimi strokovnimi organizacijami, saj je končno po svojem bistvu tudi Sokolstvo socialna in nacionalna organizacija.

Celje**USTANOVNI OBCNI ZBOR NSZ.**

V nedeljo 11. tm. bo ob 9. uri v Narodnem domu ustanovni občni zbor podružnice Narodno strokovne zveze za Celje in okolico. Delavci, ki se borite za boljšo bodočnost svojih otrok in sebe, udeležite se občnega zbora v čim večjem številu. Vljudno vabljeni pa so tudi vsi prijatelji socialno-nacionalno delavskega pokreta. Na običnem zboru bosta poročala tudi delegat centrale iz Ljubljane in delegat mariborske podružnice. Naš občni zbor se mora pretvoriti v mogočno manifestacijo za naše pravice in v demonstracijo proti vnebovpijoči socialni krivici.

Ljubljana**OBCNI ZBOR DRUŠTVA BOLNIČARJEV NSZ V LJUBLJANI.**

Društvo bolničarjev NSZ v Ljubljani je imelo svoj letni občni zbor dne 23. februarja 1934 ob 20. uri v dvorani pri »Majarončku«. Zborovanja se je udeležilo nad 100 članov.

Predsednik J. Rožanc je otvoril občni zbor s pozdravom navzočih članov ter še posebej s pozdravom prisotnega gosta g. Adamiča, predsednika JNS za Udmatski okraj. Nato je izrazil vdanostni pozdrav Nj. Vel. kralju, kar je zbor sprejel stoje z navdušenimi trikratnimi »Živio« klici. Poslal se je tudi brzojavni pozdrav resornemu ministru g. Ivanu Pučlju.

V svojem nadaljnjem govoru je predsednik očrtal stremiljenje društva po dvigu članstva z uvedbo strokovne vzgoje in specijelne priprave za težki poklic, ki ga stan vrši. Povdarjal je pa tudi stremiljenje po zboljšanem materijelnem stanju, ki ga zasluži težka in odgovorna služba ter ureditev službene pragmatike, ki bi stanu zagotovila bodočnost. Omenil je tudi razne druge podrobnosti, ki se tičejo reforme stanu in ki so razvidne iz soglasno sprejete resolucije. Pozval je tudi vse člane, da se organizacije oklenejo z vso vnemo ter da vsi posvetijo vse svoje moči za dvig in prospeh svojega stanu.

Predsednik JNS, g. Adamič se je zahvalil za pozdrav ter pozval zborovalce k čim večjemu pristopu k državni stranki JNS.

Nato je sledilo tajniško poročilo, v katerem je bil podan potek društvenega delovanja v minulem poslovnem letu. Iz poročila je razvidno, da je društvo imelo 10 sej, na katerih so se obravnavale društvene zadeve. K društvu je pristopilo 40 novih članov, kar znači lep prirastek. Poročal je tudi o ukrepih, ki jih je odbor zastavil v znanji aferi sedmih članov; 3 člani so bili rehabilitirani, za 4 člane pa je društvo poskrbelo službo drugje. Društvo je imelo v minulem poslovnem letu tudi 2 prireditvi v prid revnim družinam organiziranih članov. Uspeh teh prireditev, moralni in materijalni, je bil dovoljen.

Guštani**LEPO USPELI DELAVSKI SESTANEK.**

Volilni sestanek članstva podružnice NSZ je bil kljub delavniku zelo dobro obiskan. Udeležil se ga je tudi tov. Tone Bajt iz Maribora, ki je v svojem oglednem govoru orisal trenutni položaj delavskega nacionalnega strokovnega gibanja, ki se vedno bolj in bolj uveljavlja med delavstvom, prodira pa tudi že med brate onstran Sotle, v kolikor tudi tam že niso organizirani delavci v nacionalnih sindikatih. Nadalje je poročal o perečih socialnih vprašanjih, zlasti pa o zavarovanju za primer brezposelnosti ter o zakonu o minimalnih mezdah, ki je nujno potreben in ki ga je pokrenilo nacionalno delavsko gibanje. Z ozirom na bližajoče se volitve obratnih zaupnikov, je omenil tudi notranjo organizacijo podružnice in složnost, ki mora biti med članstvom. Tov. Gačnik je poročal nato o lokalnih razmerah in opozarjal predvsem na razdorno delovanje sovražnikov nacionalnega delavskega gibanja, ki mu je nasledel že marsikak dober, toda prelaskoveren narodni delavec. Kandidate za volitve obratnih zaupnikov so navzoči izvolili tajno z listki, da se tako dokaže popolnoma svobodna volja članov ter se ovržejo razne trditve v diktaturi nad članstvom. Največ glasov so dobili tov. Kamnik Florijan, Sleharnik Štefan, Trbovšek Josip in Krajnc Štefan. Uspelo zborovanje je bilo zaključeno v najlepšem soglasju in navdušenju. Člani NSZ gredo 18. t. m. z novim elanom v boj za socialno pravičnost.

Prevalle

ZAMAN SO ISKALI KRUHA DRUŠTVO. Nad sto delavcev je izgubilo radi usta-

vitve premogovnika na Lešah svoj črni kruh. Odbor NSZ je stopil v stike z vodstvom novega premogovnika v Poljčanah. Da se doženejo natančni pogoji, sta se podala v »Pekel« pri Poljčanah dva delegata NSZ s Prevalj. Šla sta z najlepšimi nadami, vračala pa sta se bridko razočarana in strašno potrta. Ponužali so kopačem Din 15.— (petnajst) na dan, pa bi si morali delavci še čisto na tujem za vso prehrano, obleko in stanovanje sami skrbeti. Razume se, da takki pogoji niso bili sprejemljivi. Skrajni čas pa je že, da se izposluje delavcem minimalna mezda, da ne bodo tako neusmiljeno odušerušeni in vnebovpijoče izkoriščani v svoji onemoglosti in bedi. Še posli na javnih delih, kjer nima nikdo nobenega dobička, se plačujejo boljše... Ali je oblasti tako izkoriščanje znano? Ali ni mogoče podjetnika prisiliti, da bo bolj človeški napram svojemu, oziroma našemu narodu?

Hrastnik**OBCNI ZBOR PODRUŽNICE NSZ.**

V nedeljo 25. t. m. je bil v Sokolskem domu občni zbor hrastniške podružnice NSZ. Obilna udeležba s strani članstva — dvorana je bila polno zasedena — je pokazala interes članstva za narodno strokovni pokret in tudi dobro disciplino. Poročila funkcionarjev je občni zbor sprejel z odobravanjem na znanje. Izčrpno tajniško poročilo je pokazalo uspešno delo podružnice v vsakem oziru. Delegat centralnega odbora NSZ predsednik tov. Juvan je v dolgem in lepem govoru podal poročilo o delovanju centrale in o aktualnih vprašanjih delavskega strokovnega pokreta. Za izčrpno poročilo je žel velik aplavz navzočih. Občnega zbora se je udeležil tudi delegat podružnice NSZ iz Maribora tov. Tumpej, ki nam je orisal položaj mariborskih tovarišev in vsega delavstva sploh. Za lepa in stvarna izvajanja je žel obilo pohvale. Pri volitvah je bil izvoljen ves dosedanj odbor s tov. Gričarjem na čelu. Odbor se je še nekoliko razširil, zakar se je pokazala potreba vspricho naraščajočega dela in članstva. Občni zbor je potekel v najlepši slogi in tovarištvu, kar nam je dokaz, da hrastniška podružnica v složnem delu celokupnega članstva lepo napreduje.

PO OBCNEM ZBORU NSZ.

Med zadnjimi dogodki, ki so bili v Hrastniku, je bil najzanimivejši občni zbor podružnice Narodne strokovne zveze. Dvorana Sokolskega doma je bila do zadnjega kotička polna. Občni zbor je vodil predsednik tov. Gričar, ki je uvodoma pozdravil navzoče, posebno predsednika NSZ tov. Juvana iz Ljubljane in tov. Tumpeja iz Maribora. Tajniško poročilo je namesto obolelega tajnika tov. Reška podal tov. Farčnik, iz katerega je bilo razvidno, kako potrebna je bila ustanovitev podružnice. Odbor je v polni meri vršil svoje dolžnosti napram članstvu. Članstvo je z vso pozornostjo sledilo izvajanjem posameznih funkcionarjev, odobravalo delo in ponovno izvolilo stari odbor. Javnost z zanimanjem sledi delu mlade podružnice, videč, da ni več daleč čas, ko postane vodilna organizacija v delavskih vrstah. Volitve obratnih zaupnikov in II. rud. skupine so pokazale, da se je ladja marksistov zamajala, nakar ji sledi popolni potop. — Delavci, ki se še niste pridružili našemu pokretu, zastoj imate obrnjene oči v rdeče generale. Zastoj pričakujete uresničenje obljub, ki vam jih na shodih dajejo. Zastoj so vaša pričakovanja. Vedite, da ste oddali svoje glasove zato, da so oni ostali na svojih stolčkih. Vaš položaj pa njim potem ni nič mar, čeprav ste izpostavljeni temni bodočnosti. Internacionala vam ne bo dala nič. Mi dobro vemo, da ste prav tako trpini kot mi, vemo pa tudi, da vaši voditelji, kakor niso bili zmognili preprečiti vsega zla, ki je prišlo nad nas, prav tako bi se v bodoče z nami godilo. — Tovariši, ki še stojte ob strani, združite se z nami v naše vrste, da tako strnjeni bomo boj proti našim izkoriščevalcem, da pod okriljem naše trobojnice izvojujemo boljšo bodočnost sebi in našim otrokom.

Ptuj**ČUDNE RAZMERE.**

Odmev na nedavno vest »Borbe«, da bi tiskarnar Wilhelm Blanke iz Ptuja nabiral naročila za svojo tiskarno v Ptuj, celo v Maribor, kjer obstojajo štiri tiskarne, je bil vsesplošen. »Borba« je pridobila na simpatiji ter so vsi odobraval, da je ta vest izšla, samo nekaterim se je oglasila kosmata vest. Zakaj? Širši narodnozavedni javnosti ni znano da so svoj čas takozvani »narodni krogi« v Ptuj povabili tiskarnaria Alojza Šulerja v Ptuj, da ustanovi tam tiskarno. Mož, za vreden Slovenec in Maistrov borec, se je odzval pozivu ter se podal v gnezdišče švabske miselnosti v nadi, da res ustvari Slovence s l o v e n s k o t i s k a r n o in s tem prepotrebno nacionalno trdnjavo ter kulturno kovačnico. Ponudili so mu predvsem denarno in drugo pomoč ter mu predložili vse mogoče izglede na rentabilnost podjetja. Na žalost pa je ostalo vse pri — obljubi, namesto pomoči pa so prišla — polena! Stara je pač resnica, da nacionalizem grla, jezika in fraz ni ono, kar imenujemo p r a k t i č n i, dejanski nacionalizem. Na prav čudaki in svojstven način so se drugi polastili slovenske tiskarne, ki jo je Šuler v svojem slepem idealizmu dolgo časa sam financiral. Sedaj je ptujska slovenska tiskarna v konkurzu in ne obratuje. Po zaslugi tistih, ki so podpirali prusovsko-protestantsko tvrdko Wilhelm Blanke z naročili pa prospeva sedaj nemško podjetje. To suho dejstvo je za narodnostno moralo nekaterih ljudi zelo značilno.

To dejstvo je vredno vse obzora brez ozira na žalostno socialno krivico, da so vsi uslužbenci tiskarni po njegovi zaslugi že poldrugo leto brez služka in kruha! Za enkrat ne objavljamo imen resničnih krivcev pač pa bomo ob zrelem času iste brezobzirno postavili na sramotni oder! Ko sporočamo opis teli žalostnih razmer neustrašenim »Borbašem« na podlagi zgolj suhih dejstev, povdarjamo tisto staro in krepko: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!« — Maistrov borec.

OBCNI ZBOR NARODNE STROKOVNE ZVEZE.

V nedeljo 25. t. je bil v dvorani gostilne »Slon« občni zbor tukajšnje podružnice Narodne strokovne zveze. Navzočih je bilo okrog 60 rednih članov podružnice. Občni zbor je vodil predsednik podružnice tov. V a d n j a l, ki je predvsem pozdravil zastopnika oblasti g. Mokoleta in delegata mariborske podružnice tov. Vojsko. Po pozdravnih besedah in kratkem poročilu predsednika ter odobritvi zapisnikov je podal svoje poročilo tov. Blažek kot tajnik. Posegel je v svojemu poročilu nazaj v vso dobo delovanja ptujske podružnice, ter omenil vse pomembnejše momente in prireditve ter tako pokazal celotno sliko dela tudi onim novim članom, ki njenega dela in razvika doslej niso poznali. Po poročilih ostalih funkcionarjev, ki so bila vsa soglasno sprejeta, je povezel besedo delegat iz Maribora tov. Vojska. V daljšem govoru je s stvarnimi besedami orisal članstvu narologe in smernice, pravice in dolžnosti, želje in potrebe našega delovnega ljudstva, ter jedrnat obračunal tako z laži socialno-demokratsko internacionalo kot z demagogijo naših notranjih nasprotnikov, pa bili ti privrženci te ali one barve, te ali one politične struje. Žel je za svoje izčrpno poročilo splošno odobravanje. Nato je bil z manjšimi spremembami izvoljen stari odbor. Občni zbor je zopet jasno pokazal, da tudi v Ptuj napreduje naš pokret, ter da se je tudi pri nas pričelo delavstvo prebujati in da se ne ho pustilo več barvati po raznih internacionalnih laži-socialistih, temveč da želi s odločevati tam, kjer se reže rjenu kruha in prav tako s odločevati tam, kjer se krepi in brani naše državno edinstvo.